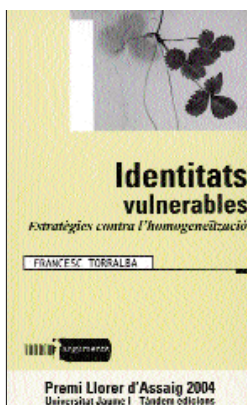

Identitats vulnerables

Francesc Torralba, *Identitats vulnerables. Estratègies contra l'homogeneïtzació*, Tàndem Edicions, València 2004.

L'aportació del Dr. Torralba, *Identitats vulnerables*, és una assistència reflexiva i pràctica, que afavoreix l'aprofundiment precís per a entendre amb equanimitat els avatars de les col·lectivitats humanes en el món actual, que tendeix, sense vergonya, vers l'homogeneïtzació.

Hi ha identitats febles que es veuen afectades per aquest fenomen; al seu costat o al davant, existeixen les identitats fortes, no perdurables tanmateix perpètuament, com la història s'ha encarregat de demostrar.

Al llarg del llibre hi ha vigent el principi de desmarcar-se de la paròdia, fruit d'un judici *a priori*, que fàcilment es divulga sobre la qüestió i que ajuda poc a situar la realitat tal com és. S'hi denuncia el maniqueisme, analitzant a la menuda els peròs i els contres dels estats opressors i les vies errades que emprenen des de la supremacia del seu poder. S'hi alerta també contra l'actitud de l'acció-reacció, no gens profitosa per als pobles oprimits. S'hi valora el ressentiment col·lectiu com un emmetzinament de l'esperit, que pot condicionar el judici valoratiu imparcial. I s'hi indica, així mateix, que hi ha altres formes de reaccionar contra l'opressió i l'imperialisme. Només la veritat objectiva serà la base essencial sobre la qual serà possible la reconciliació.

Els capítols que tracten dels drets de les persones i dels drets dels pobles constitueixen un verita-

ble manual per a aquells intel·lectuals o polítics que qüestionen els drets col·lectius, i igualment per a aquells que els defensen, si és que aquests darrers volen disposar d'un fonament reconegut i sòlid per a llurs reivindicacions. I la informació sobre aquest aspecte es concreta quan, en un apartat específic, es parla de les identitats vulnerables a Europa i es fa una aprofundida referència als Països Catalans.

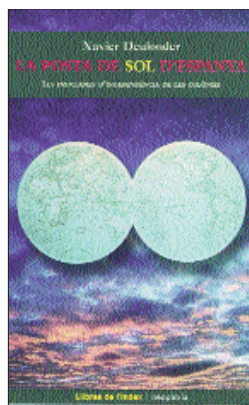
Lluny d'oferir tan sols una consideració entorn de la situació actual sobre la problemàtica planetària que presenta l'homogeneïtzació, l'autor dedica gairebé la meitat del llibre a assenyalar els camins que a parer seu cal emprendre per a superar aquest fenomen absorbent. El contingut d'aquest apartat esdevé un valor que cal agrair especialment. La unitat d'acció, la superació del victimitisme, el rebuig del maniqueisme, l'alerta sobre l'efecte negatiu per a la col·lectivitat oprimida que poden causar l'hermetisme i la xenofòbia, són premisses necessàries i imprescindibles per a actuar amb coherència en defensa de la pròpia identitat. I hi afegeix, encara, una invitació a les col·lectivitats afectades perquè es facin presents al món en el *gran aparador virtual*, instrument excepcionalment eficaç per a afirmar el coneixement i les raons de voler ser de les realitats oprimides i de les causes que provoquen llur actitud defensiva.

Ja en la darrera part del llibre, el nostre filòsof fa una reflexió sobre el poder del feble i la feblesa del poderós, fent esment dels lucuos successos de l'11S, de les guerres del Golf i de l'Iraq. La fortalesa del feble rau en la tenacitat, en la constància, en la capacitat de resistir en les contrarietats. I aquesta fortalesa s'adquireix mitjançant la relació i l'obertura i establint vincles amb aquells que es troben en la mateixa situació.

Davant el procés d'homogeneïtzació no són vàlides ni la indiferència ni la lluita violenta. S'ha d'apostar per la defensa pacífica dels drets dels pobles oprimits –les identitats vulnerables o vulnerades– per mitjà de l'educació, de la pressió mediàtica i de la lluita de la societat civil i de noves formes que denunciïn la pretesa fortalesa de la identitat hegemònica. ♦

JOAQUIM ARENAS I SAMPERA

La posta de sol d'Espanya

Xavier Deulonder, *La posta de sol d'Espanya*, Llibres de l'Índex, Barcelona 2005.

Considerem molt encertada l'edició d'aquest llibre que recull les proclames i declaracions d'independència que han realitzat les antigues colònies espanyoles a mesura que han anat trobant el camí de l'emancipació nacional. Xavier Deulonder rebutja el discurs dels espanyolistes que encara avui presenta Espanya com una realitat immutable en el temps, en un exercici d'anacronisme que, fins i tot, els fa aplicar les actuals fronteres de l'Estat espanyol a èpoques anteriors, fent, per exemple, del regne visigot un precedent d'Espanya, malgrat que ocupava els territoris de Lusitània (aproximadament Portugal) i Septimània (Rosselló, Carcassona, Narbona, Nimes, etc.), i que els visigots mai no arribaren a dominar ni les Balears ni les Canàries.

Però tot sembla bo per a justificar la unitat d'Espanya. És especialment interessant el cas de Portugal i les precisions que durant un temps els portuguesos volien estar units amb Espanya però deixant ben clara l'hegemonia de Lisboa. Ens sembla molt oportuna la ucrònia (especulació històrica sobre allò que hauria pogut ser però que no fou)

que escriu l'autor amb els arguments que utilitzarien avui els espanyolistes per a justificar l'espanyolitat de Portugal si en el seu moment no s'hagués independitzat d'Espanya.

També subratllem allò que l'article primer de la Constitució de Cadis de 1812 defineix com a nació espanyola: «*la reunió de todos los españoles de ambos hemisferios*», fent una llista detallada, impressionant, de territoris, la qual incloua evidentment bona part d'Amèrica, de Puerto Rico o de les illes Filipines.

Els qui lluitaven per trencar amb Espanya fan referència, en els colpidors textos que són reproduïts en el llibre, a l'exercici de la sobirania nacional, als drets dels pobles a la seva llibertat, al despotisme, a la rapacitat i a la intolerància de l'Administració espanyola. Així, en la declaració d'independència de les Filipines, es condemna la conquesta espanyola com un acte d'imperialisme i d'usurpació de la llibertat d'un poble.

El llibre conté cinc blocs temàtics: 1) les primeres esquerdes de l'imperi, amb els casos dels Països Baixos i Portugal; 2) Amèrica (des de Colòmbia fins a Veneçuela, Argentina o Mèxic i tots els altres estats); 3) Filipines; 4) Àfrica, amb el Marroc, Guinea Equatorial i el maltractat Sàhara. I encara podem gaudir d'un cinquè bloc amb unes completes ressenyes de vint-i-dos dirigents que lluitaren contra Espanya, des de Guillem d'Orange, Pau Claris o Joan de Bragança, fins a Tupac Amaru, Simón Bolívar, José Martí, Francesc Macià o Abd El-Krim.

Es tracta d'un llibre que posa les coses al seu lloc amb objectivitat i que interessarà de bon de veres als afeccionats a la història, als qui tracten la realitat sociolingüística i als qui es dediquen a les identitats nacionals. ♦

JORDI SOLÉ I CAMARDONS